

17.08.2023

Putin får sværere og sværere ved at få økonomien til at hænge sammen

Putins overlevelsesstrategi er at afskærme krigens konsekvenser. Det gælder både økonomisk og mobilisering af soldater.

Skrevet af

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

TV 2 har nu igen fået mulighed for at sende reportere til Rusland. De første beretninger fra Moskva [tegner et billede](#) af normalitet i Moskva. Supermarkederne har fortsat varer på hylderne, og helt almindelige moskovitter bedyrer, at deres levestandard er som før, og at økonomien skam har det godt.

Men kan det virkelig passe? Går det vitterlig godt for russisk økonomi? Har Kreml fundet så mange huller i sanktionsosten, at de vestlige sanktionspakker ingen effekt har?

2022 var dårligt, men ingen katastrofe

Kigger vi på nogle af de nøgne tal, står det klart, at Ruslands økonomi faldt med 2,1% i 2022. Det lyder ikke af meget, men prognosen inden invasionen i Ukraine var en vækst på cirka 3%. Det er en mærkbar tilbagegang, skønt den var mindre end de fleste forudsigelser. Den Internationale Monetære Fond (IMF) forudsagde blandt andet et fald på hele 10% i løbet af foråret 2022.

Ser vi på inflationen, klarede Rusland sig også bedre end forventet i 2022. Ved udgangen af året stod den på omtrent 12%. Det er en mærkbar inflation, men dog ikke et tal, der er udtryk for en fuldstændig underminering af russernes købekraft.

De russiske rubler leverede positivt nyt til Kreml i 2022. Efter en gevaldig rutschetur, der halverede rubelværdien de første måneder efter invasionen, rejste kursen sig i løbet af efteråret til et niveau, der lå højere end inden invasionen.

Den bedste nyhed kom fra arbejdsløshedstallet. Det nåede helt ned på 3,9%, hvilket er den laveste arbejdsløshed siden opløsningen af Sovjetunionen i 1991.

Høje energiindtægter hjalp godt

Der er flere årsager til, at krigen og de vestlige sanktioner havde begrænset effekt i 2022. For det første var 2022 kendetegnet ved høje priser på olie og naturgas, som er Ruslands vigtigste indtægtskilde. De høje priser varede frem til midten af 2022. I juni 2022 kunne Rusland stadig få over 100 dollar per tønde.

Vesten indførte først sanktioner på russisk olie i oktober 2022, og i december blev det fulgt op af et såkaldt prisloft. Siden da har prisen ligget på under 60 dollar per tønde.

Så selvom lande som Kina og Indien har erstattet markeder i Vesten, må Rusland sælge til discountpris.

Naturgas viser også et markant prisfald. Prisen lå på cirka 27 dollar per enhed inden invasionen. Den toppede på næsten 70 dollar i august, men er siden raslet ned. I maj 2023 lå den på under 10 dollar.

Putins krigskasse

For det andet havde den russiske centralbank et par trumfer i baghånden i form af en ægte krigskasse. Det ene var en valutareserve på over 600 milliarder dollar. Det andet var en såkaldt velfærdsfond, der trods et væsentligt dræn i 2022 fortsat udgør over 100 milliarder dollar. Så Rusland havde lagt til side til krigen og kunne derfor blandt andet stabilisere rubelkursen. Det sikrede, at inflationen blev holdt under kontrol.

Når arbejdsløshedstallene var positive, skyldtes det ikke mindst, at der blev mobiliseret omtrent 300.000 russere til de væbnede styrker. Da mobiliseringen blev offentliggjort, medførte det desuden en flugt af unge russere til udlandet på 300.000-600.000. I alt blev arbejdsstyrken decimeret med 1 til 1,5 procent. Derudover er Rusland blevet omstillet til krigsøkonomi. Øget produktivitet i våbenindustrien afhjælper også arbejdsløshed.

2023 bliver et hårdt år

Der er store problemer for russisk økonomi, når vi kigger fremad. Det siger sig selv, at når arbejdsstyrken bliver reduceret, samt at en større del af russerne er beskæftiget med at føre krig og producere våben til eget forbrug, så gør det ikke Rusland rigere. Tværtimod.

Energi har været Ruslands vigtigste eksportindtægt. I første halvår af 2023 ligger den 47 procent lavere end i 2022. Det er usandsynligt, at de indtægter kan erstattes. Derudover er der et markant fald i rubelkursen. Siden januar er kursen faldet med omtrent 30 procent. Samtidig er underskuddet på Ruslands offentlige finanser steget voldsomt. Øget samhandel med Kina og sortbørshandel gennem blandt andet de centralasiatiske republikker kan ikke rette op på det.

Hvor længe Ruslands centralbank har mulighed for at stabilisere rubelkursen og holde inflationen under nogenlunde kontrol er usikkert. Ruslands økonomi falder næppe ud over klippen i 2024, men den bliver sværere og sværere at få til at hænge sammen.

Den tabte arbejdsstyrke kommer ikke tilbage, og som tiden går bider de økonomiske sanktioner mere fra sig. De vestlige lande har ikke mindst i 2023 stoppet en stor del af hullerne i sanktionsosten, ikke mindst gennem de centralasiatiske lande og Tyrkiet. Alt tyder dog på, at den russiske krigskasse endnu ikke er opbrugt.

Kampen om fortællingen

Når TV 2s reporter tilsyneladende møder normalitet i Moskva, er det ikke en tilfældighed. En helt central del af Putins overlevelsesstrategi er at sikre, at Moskva, Sankt Petersborg og andre store byer i videst mulige omfang bliver afskærmet fra konsekvenserne af krigen. Det gælder både økonomisk og mobilisering af soldater. Truslen mod regimet kommer ikke fra bønder med høtyve, men fra eliten i byerne. Derfor er alle sejl sat for at holde de store byer fri for konsekvenser. Historien vil være en ganske anden på landet.

Rusland har en helt klar interesse i at portrættere sanktionerne som nytteløse. De håber derved gennem vestlige medier at kunne svække opbakning til dem i Vesten. Det er en central del af propagandainsatsen at sminke russisk økonomi så meget som muligt.

Uanset hvor mange lag sminke der bliver smurt på, er det dog vigtigt at holde fast i, at patienten er i en meget skidt tilstand. Hvor længe sminken kan holde, står endnu ikke klart, men det bliver sværere og sværere at få patienten til at tage sig godt ud.